

ØKOLOGI KONGRES

21. & 22.
NOVEMBER
2023

Foto John Christensen, Landbrugsmedierne

Foto John Christensen, Landbrugsmedierne

Foto Miklos Szabo

drivkraft til
nye løsninger
og

Foto Henrik Bierregrav

VELKOMMEN TIL ØKOLOGIKONGRES 2023

Økologi er lig med udvikling. På trods af de sidste års modvind med eftervirkninger efter COVID, udfordringer med råvareforsyning, krig i Ukraine og inflation, så står målsætningen om fordobling i 2030 fast. Den økologiske vækst holder en pause, men vejen frem ligger der stadig, og vi vil sammen finde den og midlerne.

Økologikongressen sætter derfor fokus på DRIVKRAFT TIL NYE LØSNINGER. På kongressens to dage behandles aktuelle emner, inviteres til debattmøder og serveres friske tips fra praksis. Fokus i de enkelte oplæg vil være på, hvordan der skabes rum for vækst og udvikling af økologien, ikke mindst på den økologiske bedrift.

Danmark har sat et ambitiøst mål med at arbejde hen mod en fordobling af økologien i 2030.

Det vil kræve, at vi skal:

- skaffe næringsstoffer
- finde sikre klimaløsninger
- udvikle produktion og produkter
- udvikle de økologiske dyrkningsmetoder og produktionssystemer
- udvikle økologien med respekt for de 4 økologiske principper
- holde fokus på afsætning efter kundernes ønsker og behov
- sikre en stærk robusthed i den økologiske produktion – med fokus på bundlinjen.

Kongressen byder på 36 spændende sessioner, hvor rådgivere, forskere, landmænd og andre eksperter formidler den nyeste viden inden for alle produktionsgrene. Du har mulighed for at sammensætte dit eget kongresprogram, der passer til lige netop dine interesser. Der er i programmet gjort plads til, at vi sammen får rig mulighed for at udveksle erfaringer og dele et godt grin – særligt ved årets kongresmiddag.

Kongressen er for alle, der interesserer sig for økologi. Så uagtet om du er ny eller erfaren økologisk landmand, rådgiver, studerende, forsker, fra virksomhed eller foodservicesektoren, så er du meget velkommen. Kort sagt dette er en kongres for alle, og her på Økologikongressen styrker vi drivkraften mod nye løsninger.

Vel mødt til Økologikongres 2023.

Hans Erik Jørgensen
Formand for Økologi-
sektionen i Landbrug
& Fødevarer

Louise Køster
Forperson for
Økologisk
Landsforening

Steen Nørgaard Madsen
I formandskabet for
Landbrug & Fødevarer

Kirsten Holst
Direktør for Innovations-
center for Økologisk
Landbrug

PROGRAM tirsdag 21. november 2023

09:00 - 10:00	Ankomst og registrering <i>Kaffe, te og brød</i>				
10:00 - 11:15	PLENUM 1 DRIVKRAFT TIL NYE LØSNINGER				
11:15 - 11:45	Pause: Udstilling og netværk <i>Kaffe, te og snacks</i>				
11:45 - 12:30	A1 PLANTER Dyrk din egen gødning	A2 KVÆG Bæredygtig økonomi med køer	A3 GRISE Endnu bedre produktion af slagtegrise i åbne stalde	A4 MARKED Økologi på den globale scene	A5 BIODYNAMISK JORDBRUG Biodynamisk dyrkning – for vitalitet og sundhed i muld og mad
12:30 - 13:30	Frokost Udstilling og netværk				
13:30 - 14:30	B1 FÆLLES DRIVKRAFT Økologiens dilemmaer og mulige løsninger EKSPERIMENTARIUM	B2 SÅDAN GØR JEG Sådan gør jeg på bedriften	B3 SÅDAN GØR JEG Sådan kom jeg i gang – fokus på finansiering		
14:30 - 15:00	Pause Udstilling og netværk <i>Kaffe, te og snacks</i>				
15:00 - 16:00	C1 LANDBRUGSPOLITIK Økologi i EU's landbrugspolitik	C2 KVÆG Værdien af frisk græs som foder	C3 GRISE Fodring af slagtegrise	C4 MARKED Drivkræfter og barrierer for økologiens vækst	C5 GRØNT Sådan får vi flere lokale, økologiske grønsager
16:00 - 16:30	Pause Udstilling og netværk <i>Kaffe, te og snacks</i>				
16.30 - 17:15	D1 PLANTER Potentialer ved anvendelse af forskellige eftergrøder	D2 KVÆG Hvad vi ved om ko-kalysystemer, og hvordan vi kommer videre	D3 FJERKRÆ Nye fordringsstrategier sikrer velfærd, skalkvalitet og miljø	D4 MARKED Foodservice – Sådan kommer du i gang med at levere til de offentlige køkkener	D5 FRUGT OG GRØNT Hightech løsninger til produktion af økologisk frugt og grønt
17:15 - 18:00	Netværk, udstilling og bar				
18:00 - 00:00	Kongresmiddag				

PROGRAM onsdag 22. november 2023

08:00 - 09:00	Ankomst og registrering <i>Kaffe, te og brød</i>				
09:00 - 10:00	PLENUM 2 ØKOLOGIENS DRIVKRAFT – PRINCIPPER OG VÆRDIER				
10:00 - 10:30	Pause Udstilling og netværk <i>Kaffe, te og snacks</i>				
10:30 - 12:00	E1 KLIMA Økologi på klimadagsordenen	E2 CIRKULÆRT LANDBRUG Fordobling af økologisk areal fordrer øget recirkulering	E3 SKOVLANDBRUG Metoder, resultater og potentialer	E4 PLANTER Regenerativt jordbrug	E5 GENERATIONSSKIFTE Generationsskifte og ejerformer ved stærkt stigende jordpriser
12:00 - 13:00	Frokost				
13:00 - 14:00	F1 KLIMA Virkemidler til lavere klimaaftryk i økologien	F2 CIRKULÆRT LANDBRUG Jordens frugtbarhed skal plejes på flere måder	F3 BIODIVERSITET Integration af landbrug og natur til fremme af biodiversiteten	F4 PLANTER Fremtiden for danskproducerede bælgfrugter	F5 SMÅSKALA-PRODUKTION Bedre vilkår for småskala-brug og nicheproduktion
14:00 - 14:15	Pause <i>Kaffe, te og snacks</i>				
14:15- 15:00	G1 KLIMA OG KVÆG Midler til mindre metan fra økologiske kvæg	G2 CIRKULÆRT LANDBRUG Jordens mikroliv – indikator og mål for en sund dyrkningspraksis	G3 BIODIVERSITET Kommunikation, samarbejde og målrettede tiltag	G4 PLANTER Den nyeste viden om dyrkning og anvendelse af lupiner	G5 DET GODE KONTROL-BESØG Det gode kontrolbesøg kommer ikke af sig selv
15:00 - 15:15	Pause				
15:15 - 16:00	PLENUM 3 DRIVKRAFT OG VEDHOLDENHED – SELV I KRISER				

PLENUM 1

Drivkraft til nye løsninger

DRIVKRAFT TIL NYE LØSNINGER

Verden har brug for grønne og langt mere bæredygtige livsformer. Livsformer, som indebærer løsninger, som ikke kun skal bidrage til den økonomiske bæredygtighed, – men også til den miljømæssige og den sociale bæredygtighed.

Dette gælder også i landbruget, som i disse år kæmper ikke bare for at overleve på daglig basis, men også for at få de rette betingelser at arbejde under, og ikke mindst den anerkendelse landbruget fortjener.

Men for at det kan ske, er der behov for mere grundlæggende forandringer i den måde, vi forstår landbruget, landskabet og fødevarerne på.

Hør sociolog og fremtidsforsker Birthe Linddal fortælle om, hvordan man gennem en langt mere multifunktionel forståelse af landbruget kan skabe nye muligheder, og hvordan man i fremtiden kan skabe landbrug, som folk gerne vil arbejde i, forbruge fra og være naboer til. Et landbrug som kan gå forrest ikke bare herhjemme, men også ude i verden.

Fotos:
Casper Dahlhoff
Arla Foods
Coop
MATR Foods ApS

Efter oplægget er der Øko-Monopolet, hvor Louise Køster, forperson i Økologisk Landsforening og Hans Erik Jørgensen, formand for Økologisektionen i Landbrug & Fødevarer, indhenter spørgsmål og dilemmaer fra salen og får Monopolets bud på svar.

MONOPOLDELTAGERE

- Birthe Linddal, indehaver, Fremtidsforskeren
- Ann-Camilla Kjæmpe, Vice President med ansvar for marketing i Arla Danmark
- Thomas Roland, Chef for Vareansvarlighed og kvalitet, Coop
- Randi Wahlsten, CEO, MATR Foods ApS

PLANTER

A1

Dyrk din egen
gødning

Det er muligt at lave god økonomi i økologi uden husdyr, viser nye data. Hør om økonomi- og næringsstofbalancer i økologiske plantebaserede sædskifter. Herunder hvad det koster at lave sin egen grøngødning, og hvad vi ved om virkning af de plantebaserede gødninger. I sessionen præsenterer oplægsholderne resultater fra markforsøg med plantebaserede gødninger og kompost til økologiske bælgfrugter.

Fotos:
Blue Room Production

OPLÆGSHOLDERE

- SVEN HERMANSEN, chefkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, fortæller om markforsøg, teknik og næringsstofbalancer ved dyrkning af grøngødning.
- MORTEN WINTHER VESTENAA, specialkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, præsenterer økonomi ved dyrkning af egen gødning med udgangspunkt i produktionsomkostninger, forbruger-undersøgelse af betalingsvillighed og klimakonsekvenser.

ORDSTYRER

- HENRIK JESSEN, planteavler, Kolding.

KVÆG

A2

Bæredygtig
økonomi med
køer

Den økologiske husdyrproduktion har forskellige udfordringer i forhold til økonomisk bæredygtighed. I denne session tegnes der et historisk billede af økonomien, ligesom der ses 3-5 år ud i fremtiden. Der vil blive diskuteret hvilke muligheder, der er tilgængelige på bedrifterne, dels de lavpraktiske håndtag der kan skrues på her og nu samt virkemidler i et lidt større perspektiv. Sessionen tager udgangspunkt i malkekvægsbesætninger, men der vil også være nogle værktøjer til kødkvægsbesætninger. Sessionen slutter af med diskussion og spørgsmål fra salen.

Foto:
Blue Room Production

OPLÆGSHOLDER

- ARNE MUNK, chefkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, fortæller om, hvad man selv kan gøre for at få en bæredygtig økonomi med køer.

ORDSTYRER

- FINN TANG, forperson for Mælkeudvalget, Økologisk Landsforening.

GRISE

A3

Endnu bedre
produktion af
slagtegrise i
åbne stalde

Et udviklingsarbejde begyndt i 2022 er i 2023 udviklet til en demonstration, som skal belyse muligheder og udfordringer i besætningen. Valide data er nøglen til udvikling. Det præsenteres, hvordan en 360° besætningsgennemgang forløber, hvordan man får hul på at forbedre sine produktionsresultater og ikke mindst, hvilken økonomisk værdi det giver at indfri sine mål. Ved målrettet overvågning bliver bedriftsspecifikke forudsætninger også belyst i form af en række adfærds- og klima-observationer som del i at forbedre besætningens ressourceudnyttelse. For at lykkes er det vigtigt, at alle er med og forstår og arbejder for den fælles målsætning.

Fotos:
Danish Crown
Christian Thomsen

OPLÆGSHOLDERE

- SIMON KVARTBORG, konsulent i Danish Crown Rådgivning, præsenterer, hvordan en 360° gennemgang med alle interessenter og dataopsamling kan blotlægge, hvor forbedringspotentialer i besætningen ligger.
- LENE THOMSEN, jordbrugsteknolog, Center for Frilandsdyr, præciserer bl.a. at for at kunne løse udfordringer, der knytter sig til staldindretningen, skal man kende til dem.

ORDSTYRER

- SARAH-LINA AAGAARD SCHILD, specialkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

MARKED

A4

Økologi på
den globale
scene

Klimaforandringer udfordrer verdens fødevarer systemer samtidig med, at krig i Europa og høj inflation har sat det økologiske forbrug under pres. Det økologiske areal skal fordobles herhjemme, og inden 2030 skal 25 pct. af EU's landbrugsareal også være dyrket økologisk. Hvordan skal det hænge sammen? Mødet giver en indflyvning i, hvilke tendenser der rører sig på den globale økologiske arena og blandt forbrugere verden over, samt indblik i hvordan markedsudviklingen for økologi ser ud på det europæiske, nordamerikanske og asiatiske marked. Samtidig giver sessionen et indblik i, hvad der konkret gøres for at få danske, økologiske varer ud i verden på kendte og nye eksportmarkeder.

Fotos:
Helga Willer
Landbrug & Fødevarer

OPLÆGSHOLDERE

- HELGA WILLER, Senior Scientist i FIBL – en af verdens førende forskningsinstitutioner inden for økologi – giver indblik i, hvilke tendenser der rører sig på den globale økologi-arena blandt landmænd og forbrugere samt indblik i den globale markedsudvikling for økologiske fødevarer (med online og på engelsk).
- METTE GAMMICHIA, afdelingschef for Marked & Ernæring, Landbrug & Fødevarer og medlem af regeringens task force for styrket økologiekseport, giver indblik i eksportfremmeaktiviteter for økologi på kendte og nye markeder samt forventninger til eksport af dansk økologi.

ORDSTYRER

- CARSTEN AHRENFELDT, markedschef, Økologisk Landsforening.

BIODYNAMISK
JORDBRUG

A5

De biodynamiske dyrkningsmetoder er økologiske – med ekstra styrkende midler og metoder. Det bygger på et helhedssyn på samspillet mellem muld, miljø, mad og mennesker. Et biodynamisk landbrug er en levende organisme, hvor jord, afgrøder, natur, husdyr og mennesker er vigtige 'organer'. De opbyggende processer i jorden og afgrøderne kan styrkes med et tilpasset dyrehold, græsmarkspleje, sædskifte og kompostering. De biodynamiske præparater er centrale midler til at forstærke vitalitet og sundhed i jord, afgrøder og fødevarer. Videnskabelig forskning viser, at biodynamisk dyrkning i særlig grad virker regenererende på kulstofopbygningen og frugtbarheden i jorden og på afgrødernes sundhed.

Biodynamisk
dyrkning
– for vitalitet
og sundhed i
muld og mad

Fotos:
Klaus Loehr-Petersen
M. Lodberg

OPLÆGSHOLDERE

- KARL HENNING MIKKELSEN, landmand, Brande, fortæller om sin motivation for at dyrke biodynamisk og om forbedringen af sin sandjord og afgrøder med biodynamiske metoder.
- JENS-OTTO ANDERSEN, agronom, ph.d., Biodynamisk Forskningsforening, giver en introduktion til sin egen og andres forskning i dyrkningens betydning for fødevarernes vitalitet og ernæringskvalitet.

ORDSTYRER

- ÅSE DITLEFSEN FERRAO, agronom, Demeterforbundet i Danmark.

B1 EKSPERIMENTARIUM

Økologiens dilemmaer og mulige løsninger

DRIVKRAFT TIL NYE LØSNINGER

I økologien er en række dilemmaer, hvor meget vægt på et af økologiens principper kan udfordre et andet princip – eller udefrakommende regler, markedsudvikling, strukturudvikling, foreninger mm. kan sætte ekstra pres på økologien og de forhold, som vi producerer under.

På mødet tager vi fat på nogle af dilemmaerne og lader dig som deltager komme til orde i debat med andre deltagere. Ligeledes vil vi søge efter, hvad de mulige løsninger kan være, så tag de gode overvejelser og ideer med til fælles bedste. Her er muligheden for kollegialt at få drøftet det, som frustrerer og sammen i netværket lede efter de gode løsninger, som der skal arbejdes videre med. Så kom og brug din stemme.

SÅDAN GØR JEG

B2

Sådan gør jeg på bedriften

Unge landmænd deler, hvordan de målrettet arbejder med deres felt og lykkes i forhold til udbytter/produktion mm. Sessionen arbejder både i marken og i kvægstalden, hvor der præsenteres "Sådan gør jeg".

Når man arbejder målrettet, så kan tingene virkelig flytte sig. På plantesiden hører vi om afgrødeetablering og kvalitet i markarbejdet, hvor der også arbejdes med GPS jordprøver, kalktildeling og suppleres med blodanalyser.

I malkestalden er der arbejdet målrettet på at få ydelsen løftet og få sunde og robuste dyr, og det kan betale sig. Både dødeligheden og sygdomsfrekvenserne er banket helt i bund, mens man samtidig ligger meget lavt i tilskudsfoder, både i stivelse og protein pr. kg leveret mælk.

Fotos:
Filip Sylvestersen-Platz
Klaus Eriksen, Grobund

OPLÆGSHOLDERE

- FILIP SYLVESTERSEN-PLATZ, markmand på kvæggård, sætter særligt fokus på afgrødeetableringen og de rent praktiske greb, som sikrer kvaliteten, brug af GPS jordprøver og blodanalyser.
- ESBEN HELMS, plante- og mælkeproducent, Sommerbjerg, Ejstrupholm, deler læringerne fra rejsen fra 10.600 kg EKM til næsten 12.000 kg EKM pr. ko med afsæt i ændrede rutiner, fokus på medarbejdere og aktiv brug af systemerne.

ORDSTYRER

- MADS BUCH PETERSEN, økologikonsulent VELAS.

SÅDAN GØR JEG

B3

Sådan kom jeg i gang – fokus på finansiering

Når drømmen er at være landmand, så følger der oftest et ret voldsomt finansieringskrav med. Derfor kan det være nødvendigt at tænke anderledes og gå ad andre veje end de gængse for at finde en vej til at få drømmen gjort til virkelighed. Da det danske landbrugserhverv har brug for nye kræfter, så vil denne session sætte fokus på, hvordan to landmænd er lykkedes med at skaffe midlerne og skabe rammerne for hver deres drøm om det gode landbrugsliv.

Fotos:
Tobias Christensen
Naturmælk

OPLÆGSHOLDERE

- TOBIAS CHRISTENSEN, landmand, Nørregaards Geder, Videbæk, fortæller om, hvordan et varslet afsætningsstop på gedemælken krævede nye metoder for at fuldføre ideen om eget mejeri.
- MORTEN VESTERGAARD, landmand, Lille Tanghusgaard, Kjellerup, deler sine erfaringer og overvejelser i forhold til finansiering af bedriften, samt tilpasningerne og nyindkøbene, som indbefatter ændringer i malkerace, malkeroboter mm.

ORDSTYRER

- MADS JUUL, planteavlserådsgiver ØkologiRådgivning Danmark.

LANDBRUGS-
POLITIK

C1

Økologi i EU's
landbrugs-
politik

EU's landbrugspolitik skal fremme den grønne omstilling af Europas fødevarerproduktion. Økologi er et af virkemidlerne, og der er sat mål om, at 25 procent af Europas landbrugsareal er økologisk i 2030. Men fungerer CAP 2023-2027 efter hensigten?

Bio-ordninger skulle motivere landmænd til at gøre særlige indsatser – for eksempel til at skabe mere biodiversitet i agerlandet – men ansøgninger i bio-ordningerne og andre grønne ordninger lader vente på sig. Vi tager temperaturen på CAP 2023 og ser på, hvilke tanker man gør sig allerede nu, når der skal sættes hegnsplæ for fremtidens landbrugspolitik til fremme af biodiversitet, vandmiljø, og en mere bæredygtig og klimaneutral fødevarerproduktion.

Fotos:
Landbrug & Fødevarer
Marendine Krainert Ladegaard

OPLÆGSHOLDERE

- NIELS LINDBERG MADSEN, EU-politisk chef, Landbrug & Fødevarer, giver en status på implementering af CAP 23-27 i Danmark: hvad fungerer godt –og mindre godt? Få indblik i EU's tanker for grøn omstilling og de foreløbige sigtelinjer for CAP 28 samt indsigt i den forventede proces for næste periodes landbrugspolitik i både Danmark og på EU-niveau.
- SYBILLE KYED, landbrugs- og fødevarerpolitisk chef, Økologisk Landsforening, præsenterer tanker for, hvordan EU's landbrugspolitik kan tilrettelægges, så den i højere grad end i dag understøtter landbrugets grønne omstilling og betaler landmændene for de samfundsgoder, de leverer i form af indsatser til gavn for natur, miljø, klima, dyrevelfærd m.v.

ORDSTYRER

- LARS HOLDENSEN, chefkonsulent, Landbrug & Fødevarer.

KVÆG

C2

Værdien af
frisk græs
som foder

Der er mange fordele ved hovedsageligt at fodre kvæg med frisk kløvergræs. Frisk græs høstes med korte genvækstintervaller og har derfor et lavere indhold, men højere fordøjelighed af fibre. Der forventes en bedre proteinforsyning og basis for en høj mælkeydelse. Dette kræver dog en stram styring af græsmarkerne og høsten heraf. I denne session vil vi komme omkring de forskellige indgangsvinkler til græsfodring. Dels er der afgræsningsstrategier, når køerne selv henter græsset, men der er også forskellige måder at sammensætte frisk græs på stald med hø og ensilage som supplement til kraftfoderet. Sessionen byder både på forskningsbaseret viden om græsfodring til kvæg samt en praktisk vinkel på, hvordan man bedst styrer sine græsmarker.

Fotos:
Nikolaj Peder Hansen
SAGRO

OPLÆGSHOLDERE

- NIKOLAJ PEDER HANSEN, postdoc., Institut for Husdyr- og veterinærvidenskab, Aarhus Universitet, fortæller om erfaringer med staldfodring af frisk kløvergræs samt de seneste resultater på kvalitet af græs, kløver og lucerne, som kunne være støtte til optimalt tidspunkt for høst/fodring i forhold til udviklingstrin.
- HANS LUND, kvægrådgiver, Økologirådgivning Danmark, fortæller om de praktiske indgangsvinkler til at få succes med afgræsning og græsmarkstyring.

ORDSTYRER

- IRENE FISKER, specialkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

GRISE

C3

Fodring af slagtegrise

Med ønske om at øge bæredygtigheden af grisekød undersøges det, om lokalt produceret grønt protein kan erstatte importeret soja til grise fra 30 - 110 kg, og om proteintildelingen kan begrænses, uden det går ud over produktiviteten. Forventningen er, at fedtsammensætningen i grisen ændres, så det bliver sundere for mennesker, men også kan give problemer med harskning af fedtet. Det undersøges derfor, hvad 6 måneders frostopbevaring betyder for spisekvaliteten og holdbarheden. Samtidig viser en ny erfaringsindsamling, at der allerede nu med de kendte fodermidler er gevinster at hente ved at ændre på fodringen i praksis.

Fotos:
Aarhus Universitet
Blue Room Production

OPLÆGSHOLDERE

- MARIA ESKILDSEN, postdoc., Institut for Husdyr- og Veterinærvidenskab, Aarhus Universitet, deler den nyeste viden om forskellen mellem grønt protein og soja på: produktivitet, spisekvalitet, klimagasudledning og miljøbelastning fra økologiske slagtegrise.
- HEIDI MAI-LIS ANDERSEN, chefkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, sætter fokus på fodring i praksis, og hvor gevinster kan hentes allerede nu.

ORDSTYRER

- SIMME ERIKSEN, centerleder, Center for frilandsdyr.

MARKED

C4

Drivkræfter og barrierer for økologiens vækst

Kan vi nå ambitionerne om fordobling af det økologiske areal, forbrug og eksport senest i 2030 – og hvilke implikationer har sådanne målsætninger? Bliv klogere på efterspørgslen på økologiske fødevarer og de aktuelle afsætningsmuligheder, herunder potentialer for at udvide afsætningen til danske såvel som udenlandske forbrugere. Du vil få indblik i essentiel viden om forbrugeradfærd og de økologiske hovedmarkeder detailhandel, foodservice og eksport. Vi dykker særligt ned i, hvilke virkemidler der skal tages i brug for at øge danskernes efterspørgsel på økologiske fødevarer.

Fotos:
Aarhus Universitet
Salling Group

OPLÆGSHOLDERE

- TINO BECH-LARSEN, professor, MAPP Centret, Institut for Virksomhedsledelse, Aarhus Universitet, giver indblik i barrierer og særlige indsatser, som skal forstås og prioriteres i forhold til at nå ambitionerne for økologiens vækst.
- HENRIK VINTHER OLESEN, Group Vice President Communication, CSR & Public Affairs, Salling Group, vil konkretisere, om og hvordan detailhandlen kan nå i mål med at fordoble afsætningen af økologiske fødevarer i Danmark.

ORDSTYRER

- BIRGITTE JØRGENSEN, markedschef, detail, Økologisk Landsforening.

GRØNT

C5

Sådan får vi flere lokale, økologiske grønsager

Grønsagerne er i fokus, når der diskuteres sund og klimavenlig mad. Men de danske landmænd og gartnere bruger under ½ pct. af landbrugsarealet til frilandsgrønsager. I denne session sætter vi fokus på barrierer og muligheder for at øge produktionen af økologiske frilandsgrønsager.

Fotos:
Landbrug & Fødevarer
Bamdej Communication

OPLÆGSHOLDERE

- NINA PREUS, forbrugersociolog, Landbrug & Fødevarer, gør os klogere på muligheder og udfordringer for øget dyrkning af økologiske grønsager på danske landbrugsarealer.
- FREDRIK SAHLIN, medejer og stifter af Godis Grønt, deler ud af sine erfaringer med at starte en grønsagsproduktion op.

ORDSTYRER

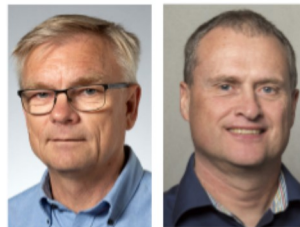
- MALENE HANGSTRUP KRÆFTING, konsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

PLANTER

D1

Potentialer ved anvendelse af forskellige efterafgrøder

Efterafgrøder kan have stor positiv effekt på såvel udbytter som berigelse af jordkvalitet. I denne session præsenteres resultaterne fra en række markforsøg, hvor man har set på eftervirkningerne af forskellige typer efterafgrøder i forhold til reduktion af nitratudvaskning, kulstofopbygning i jorden, opbygning af jordens frugtbarhed, reducere af ukrudtstrykket og dyrknings-systemet. Den rigtige brug af efterafgrøder kan derfor betyde rigtig meget for produktionen af hovedafgrøden, og i denne session vil vi gå i dybden med disse effekter.

Fotos:
Aarhus Universitet

OPLÆGSHOLDERE

- PETER SØRENSEN, professor, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, vil fortælle om interaktionen mellem forskellige efterafgrøder og deres eftervirkning på hovedafgrøderne.
- BO MELANDER, lektor, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, fortæller om, hvordan ukrudt kan undertrykkes med de rette efterafgrøder.

ORDSTYRER

- DENNIS WEIGELT PEDERSEN, konsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

KVÆG

D2

Hvad vi ved om ko-kalv-systemer, og hvordan vi kommer videre

At holde kalvene sammen med deres mor i mere end de første døgn er en praksis, der de senere år er afprøvet i en del økologiske malkekvægsbesætninger. Det er et system, som tager udgangspunkt i dyrene og deres naturlige adfærd og er med til at øge troværdigheden i forhold til de økologiske principper. Et ko-kalvsystem medfører ændringer i management og de fysiske forhold i stalden. På denne session vil vi fokusere på den nyeste forskning om fordele og ulemper ved deltidssamvær samt høre om de praktiske erfaringer med ko-kalvsystemet, som de landmænd, der praktiserer det, giver udtryk for.

Fotos:
Blue Room Production
Aarhus Universitet

OPLÆGSHOLDERE

- MAJA BERTELSEN, konsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, beretter med udgangspunkt i hendes ph.d. om ko-kalvsystemer, og hvordan kalvenes adfærd og velfærd påvirkes.
- METTE VAARST, seniorforsker, Institut for Husdyr- og Veterinærvidenskab, Aarhus Universitet, vil fortælle om erfaringerne med ko-kalvsystemer, og hvilke fordele og ulemper landmændene oplever.

ORDSTYRER

- IBEN ALBER CHRISTENSEN, specialkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

FJERKRÆ

D3

Nye fodringsstrategier sikrer velfærd, skal-kvalitet og miljø

Fosforudskillelse via gødningen er et miljøproblem i husdyrbruget, også hos økologiske ægproducenter. Ny lovgivning gør desuden, at økologiske ægproducenter er forpligtede til at nedbringe mængden af fosfor, der udbringes på markerne via gødningen. Sessionen går i dybden med resultater baseret på nye fodringsstrategier, som sikrer hønernes knoglesundhed såvel som æggeskal-kvaliteten – samtidig med at hønernes behov for fosfor kan reduceres til gavn for miljøet.

Fotos:
Aarhus Universitet
Blue Room Production

OPLÆGSHOLDERE

- SANNA STEENFELDT, seniorforsker, ANIVET, Aarhus Universitet, kaster lys over data fra Organic RDD-projektet ORPHEUS, som har udført forsøg med lavere fosfortildeling, baseret på viden om optimal fodring ift. til hønsenes basale calcium- og fosforbehov.
- SOFIE KNORR JENSEN, konsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, deler erfaringer fra demonstrationsforsøg og præsenterer foreløbige anbefalinger til, hvordan projektets resultater kan anvendes hos de økologiske ægproducenter.

ORDSTYRER

- CLAUD RASMUSSEN, produktionschef, Øko-ægget Axel Månsson.

MARKED

D4

Foodservice – Sådan kommer du i gang med at levere til de offentlige køkkener

Den offentlige sektor er en spændende aftager af økologiske råvarer. Kommuner og regioner står for over 700.000 måltider, og der er både et stort potentiale og megen velvilje i forhold til økologi. De store overskrifter er både mere planterig mad – men også mindre, og bedre kød. Sessionen gør dig klogere på samarbejde og nye muligheder for afsætning til kommuner og regioner.

Fotos:
Privatfoto
Privatfoto
Dansk Cater

OPLÆGSHOLDERE

- EMILIE BØTTERN, udbudsjurist, Københavns Kommune, hjælper med fødevarerindkøb i landets største kommune og fortæller, hvordan kommunen lykkedes med at prioritere det lokale.
- HELLE NYBO, projektleder, klimapolitisk fødevarerstrategi, Indkøb og Udbud, Aarhus Kommune, giver sit bud på, hvordan producenter og kommuner kan rykke tættere sammen.
- JAN KRISTENSEN, udviklingschef, Dansk Cater, giver gode råd til, hvordan man bedst navigerer i foodservice-sektoren og kommer godt i gang med at sælge til storkøkkener.

ORDSTYRER

- LÆRKE KIRSTINE LUND, sektorchef for Planter og Planterige Fødevarer, Landbrug & Fødevarer.

FRUGT OG
GRØNT
D5Hightech
løsninger til
produktion af
økologisk
frugt og grønt

Det store behov for arbejdskraft er blandt de største udfordringer i frugt- og grøntsektoren. Højteknologiske løsninger med det formål at reducere behovet for arbejdskrafts og skabe produktionsforbedringer vil spille en vigtig rolle i fremtidig økologisk frugt- og grøntproduktion. Skal vi fastholde eller udvide en dansk, økologisk frugt- og grøntproduktion, er det vigtigt at styre mod en høj grad af mekanisering og automatisering – uanset bedriftens størrelse.

Men hvordan kommer vi derhen, hvor hurtig kan det gå, hvad betyder det i praksis – og ikke mindst, hvad kommer det til at koste?

Hør om visioner for automatisering af produktionskæden hos primærproducenten – fra mark til levering.

Efterfølgende paneldiskussion.

Fotos:
Teknologisk Institut
Annemette Bisgaard
FarmDroid

OPLÆGSHOLDER

- NICOLAI FOG HANSEN, sektionsleder, Teknologisk Institut, kommer med en vision for øget mekanisering og automatisering af økologisk frugt og grønt produktion – hvordan, hvornår, og hvad har det af betydning.

PANEL

- AXEL MÅNSSON, ejer, Månssons, kender alt til det store arbejdskraftsbehov med 2000 ha og flere hundrede ansatte til at drive produktionen
- ERIK HAVALESKA, business development manager, Farmdroid, har udviklet og produceret selvkørende robotter. Erik har desuden en baggrund som direktør i ASA-Lift og har et indgående kendskab til grøntsagsbranchen.

ORDSTYRER

- RICHARD DE VISSER, konsulent, HortiAdvice.

PLENUM 2

Økologiens drivkraft – principper og værdier

DRIVKRAFT TIL NYE LØSNINGER

Økologisk produktion står på fundamentet af de fire økologiske principper om Sundhed, Kredsløb, Forsigtighed og Retfærdighed. Principperne danner grundlag for det økologiske regelsæt og er det indre kompas i den økologiske landmands praksis og tankegang.

Vi tager principperne frem fra skuffen, folder dem ud og ser, hvordan de lever ude i det økologiske landskab. Hvad betyder de i dagligdagen og for økologiens udvikling? Clasher principper og virkelighed på nogle områder, eller giver de stadig god mening i en verden, hvor det menneskabte ressourcetryk skaber udfordringer og behov for nytænkning af klodens fødevarsystemer? Hvad tænker du om principperne og de dilemmaer, som de afføder? Giv dit besyv med i debatten!

Fotos:
Blue Room Productions
Joachim Kjeldsen
Anders Lund

OPLÆGSHOLDERE

- **KIRSTEN HOLST**, adm. direktør for Innovationscenter for Økologisk Landbrug, kaster principper og dilemmaer op i luften og glæder sig til at høre din mening om det hele.
- **ANDREAS KROGH**, ung økologisk planteavler og kvægproducent, Kroghsminde, Ølgod, giver indblik i, hvordan særligt kredsløbsprincippet er ledetråd i bedriftens virke og udvikling.
- **ANDERS LUND**, økologisk planteavler, Åstruggård, Brædstrup, der har været med i økologien i mange år, fortæller om, hvordan principperne om sundhed og forsigtighed er ledetråde for hans bedrift og udvikling gennem årene.

KLIMA

E1

Økologi på klimadagsordenen

Landbruget står over for at skulle reducere sin udledning af drivhusgasser med 7,4 millioner tons CO₂-ækvivalenter inden 2030 og være klimaneutralt i 2050. Og der rasles med sablerne om forskellige tiltag til at fremme den grønne omstilling. For eksempel CO₂-afgift på landbrugs biologiske processer, grøn skattereform, klimamærkning af fødevarer og EU-krav om ESG-rapportering. Få overblikket over, hvad der er i vente, og bliv klogere på, hvilke muligheder og faldgruber det nye klimamærke rummer i forhold til økologiske fødevarer. Mødet giver også indsigt i, hvordan vi får tilvejebragt et "sobert" datagrundlag, der kan bruges i fx ESGreenTool, når bedrifteres klimaperformance skal dokumenteres.

Fotos:
SEGES Innovation PS
Aarhus Universitet
Blue Room Production

OPLÆGSHOLDERE

- PETER LANGBORG WEISE, klimachef, SEGES Innovation PS, giver en hurtig indflyvning i de krav, som erhvervet forventes at blive mødt med på klimaområdet i de kommende år. Det handler bl.a. om CO₂-afgift, EU-krav om ESG-rapportering samt klimamærkning af fødevarer.
- MARIE TRYDEMAN KNUDSEN, seniorforsker på AU og medlem af Klimarådet, fortæller om muligheder og udfordringer i forhold til klimamærkning af fødevarer samt giver en status for klima- og miljømærkning af fødevarer i de øvrige EU-lande.
- JULIE CHERONO SCHMIDT HENRIKSEN, chefkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, fortæller om, hvordan man arbejder på at få tilvejebragt et retvisende og sobert datagrundlag, der skal bruges for økologisk produktion i ESGreenTool.

ORDSTYRER MAJKEN HUSTED, specialkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

CIRKULÆRT
LANDBRUG

E2

Fordobling af økologisk areal fordrer øget recirkulering

Danmark står over for et mål om fordobling af det økologiske areal frem mod 2030. Samtidig er ambitionen at skrue op for produktionen af plante-baserede fødevarer. Den markante forøgelse af det økologiske areal udfordrer dog tilgængeligheden af næringsstoffer og kalder på øget recirkulering af næringsstoffer i restprodukter. Sessionen giver dig overblik over muligheder og løsninger i forhold til at skaffe den nødvendige mængde af næringsstoffer – og giver dig indblik i, hvordan de ambitiøse fordoblingsmål kan nås.

Fotos:
Københavns Universitet
Henrik B. Møller
Blue Room Production

OPLÆGSHOLDERE

- JAKOB MAGID, lektor, Institut for Plante- og Jordvidenskab, Københavns Universitet, gør dig klogere på kvaliteten og mængden af recirkulerede næringsstoffer til rådighed, og så stiller han skarpt på, hvordan økologierhvervet er udfordret på brugen af recirkulerede næringsstoffer.
- HENRIK B. MØLLER, seniorforsker, Institut for Bio- og Kemiteknologi, Aarhus Universitet, fortæller om potentialerne i at høste græsarealer og kløvergæs i omdrift; om kvaliteten og optimal udnyttelse af afgasset gødning; og om design af gødninger til økologer med input fra landbruget, husholdning og industrien.
- SVEN HERMANSEN, chefkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, sætter fokus på kløvergæs til grønt protein og biogas som det væsentligste nye input og beskriver, hvordan vi fortsat kan arbejde med udfasning af konventionel husdyrgødning i økologien.

ORDSTYRER CASPER LAURSEN, specialkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

SKOVLANDBRUG

E3

Metoder,
resultater og
potentialer

Der er stigende interesse for at integrere flere træer og buske i bedriftens arealer med produktion af markafgrøder, grøntsager, frugt og/eller husdyr. Flere danske landmænd har høstet mange praktiske erfaringer med valg af arter af træer og buske, planteafstande, renholdelse m.m. De bliver forstærket af viden fra danske og udenlandske forskningsprojekter om bl.a. design, biodiversitet, kulstoflagring, husdyrhold og økonomi. I denne session præsenterer en forsker og en landmand deres foreløbige resultater og erfaringer med at integrere træer og buske i landbruget til et robust, frugtbart og klimatilpasset produktivt skovlandbrug.

Fotos:
Økologisk Landsforening
Aarhus Universitet

OPLÆGSHOLDERE

- BJARNE LARSEN, landmand, Forum Østergaard, Esbjerg, fortæller om sine erfaringer, siden han i 2019 plantede rækker af bl.a. frugttræer i markerne for at øge biodiversiteten og producere frugt til salg og ciderproduktion.
- MARTIN JENSEN, seniorforsker, Inst. for Fødevarer, Aarhus Universitet, belyser effekten af træer og buske i et skovlandbrug i forhold til bedriftens kulstofbinding og klimatilpasning.

ORDSTYRER

- CAMILLA KRAMER, konsulent, Center for Frilandsdyr.

PLANTER

E4

Regenerativt
jordbrug

Regenerativt jordbrug og dyrkningsmetoder er noget mange taler om. Men hvilke praksisser dækker regenerativt jordbrug egentlig over? Kan hele landbruget være regenerativt, eller bygger det regenerative naturligt på et økologisk fundament? Store internationale koncerner som Carlsberg og Nestlé har mål om, at deres råvarer skal komme fra regenerative landbrug, som ikke nødvendigvis er økologiske. I USA kan landbrug og virksomheder blive certificeret som regenerative med mærket ROC, som kan tildeles i et guld-, sølv- eller bronze-mærke – hvis man vel at mærke allerede er økologisk certificeret. Er det en vej at gå i Danmark? Vi tager temperaturen på den regenerative viden og stemning.

Fotos:
Blue Room Production
Lars Nørgaard Christensen
Sandra Willumsen

OPLÆGSHOLDERE

- JON AAGAARD ENNI, konsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, giver en indflyvning til den regenerative dyrkningspraksis i økologisk kontekst samt indblik i forventninger til den regenerative dagsorden de kommende år. Jon præsenterer desuden den amerikanske organisation ROA's certificeringsordning, ROC, for økologiske, regenerativt dyrkede produkter.
- LARS NØRGAARD CHRISTENSEN, økologisk landmand, fortæller om dyrkningspraksisser fra den regenerative værktøjskasse, han har valgt at bruge på sin bedrift samt sine erfaringer med dem.
- ELIZABETH WHITLOW, executive director i Regenerative Organic Alliance (ROA) fortæller i en video til kongressen om de amerikanske landmænds oplevelse af certificeringsordningen ROC, og hvordan de amerikanske forbrugere har taget imod den.
- SANDRA VILLUMSEN, Foreningen Regenerativ Jordbrug, giver sit indspark til debatten om regenerativt jordbrug, økologi og perspektiver for certificering.

ORDSTYRER KIRSTEN LUND JENSEN, økologichef i Landbrug & Fødevarer.

GENERATIONSSKIFTE

E5

Generations- skifte og ejerformer ved stærkt stigende jordpriser

I 'kampen om jorden' er der kommet nye, kapitalstærke interesser på banen, ikke mindst projekter med solceller-parker. Også pensionskasser og udenlandske kapital-fonde er interesseret i dansk landbrugsjord, og det er med til at øge konkurrencen og dermed hektarprisen. På dette møde vil vi belyse situationen og give eksempler på, hvad det betyder for nye landmænds muligheder for etablering eller ved generationsskifte, for etablerede landmænd, der vil udvide bedriften – og for dansk landbrugs fremtid i det hele taget.

Fotos:
Dansk Økojord
Landbrug & Fødevarer

OPLÆGSHOLDERE

- KIM QVIST, direktør i Dansk Økojord, beskriver prisudviklingen og behovet for, at vi får et dybere kendskab til, hvem der reelt ejer dansk landbrugsjord.
- LONE ANDERSEN, viceformand i Landbrug & Fødevarer beskriver, hvordan selvejet er under pres. Danmarks jord er til salg for hele verden – er det overhovedet muligt at få fod på egen muld for næste generation af landmænd?

KOMPETENCEPERSONER

LENE GADE HOVMØLLER, landbrugsansvarlig, Nykredit.

ORDSTYRER

- LOUISE KØSTER, forperson i Økologisk Landsforening.

KLIMA

F1

Virkemidler til lavere klimaaftryk i økologien

Hele paletten af virkemidler skal i brug for at nedsætte landbrugets klimapåvirkning. Der forskes på livet løs i forskellige tiltag, der kan anvendes på bedriftsniveau. Nogle kan bruges af alle, andre er målrettet økologi og det økologiske regelsæt. Hvilke virkemidler fra det konventionelle landbrugs værktøjskasse kan anvendes i økologien, og hvilke udviklingsaktiviteter er igangsat særlig målrettet økologisk produktion?

Få et overblik over virkemidler i den økologiske værktøjskasse målrettet de forskellige driftsgrene inden for økologi og virkemidlenes potentialer.

Fotos:
Blue Room Production
ØkologiRådgivning Danmark

OPLÆGSHOLDERE

- JULIE CHERONO HENRIKSEN og MAIKEN HUSTED, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, giver med udgangspunkt i beregninger på bedriftsniveau indblik i forskellige klimavirkemidlers effekter og potentialer i forhold til at mindske den økologiske produktions klimaaftryk inden for de forskellige driftsgrene.
- PETER PINSTRUP, klimarådgiver i ØkologiRådgivning Danmark (ØRD), fortæller om erfaringer med brug af ESGreenTool, og hvilke muligheder og udfordringer værktøjet rummer.

ORDSTYRERE

- JULIE CHERONO HENRIKSEN, chefkonsulent, og MAIKEN HUSTED, specialkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

CIRKULÆRT
LANDBRUG

F2

Jordens frugtbarhed skal plejes på flere måder

Opbygning af jordens frugtbarhed i form af organisk materiale, stabile humusforbindelser og en stor biodiversitet af svampe, bakterier og andre organismer er grundlæggende i økologisk og biodynamisk jordbrug. Mere kulstof og liv i jorden kan give en lang række positive effekter for dyrkningssikkerheden, økonomien, miljøet og klimaet. Praktiske erfaringer og videnskabelig forskning viser, at forskellige dyrkningsmåder virker forskelligt på jordens liv og struktur. Målet med denne session er at give eksempler på, hvordan man ved at arbejde med biodiversitet, kompost, afgræsning, reduceret jordbearbejdning m.m. kan forbedre jordens frugtbarhed.

Fotos:
M. Meyer
Københavns Universitet

OPLÆGSHOLDERE

- MICHAEL MEYER, landmand, Vilhelmshøj, Eskebjerg, fortæller om sit fokus på jordbiologien og effekterne af jordløsning, kokasser, flere plantearter, kompost og mikroorganismer på gårdens jord og afgrøder.
- VERONIKA HANSEN, adjunkt, Københavns Universitet, præsenterer resultater af videnskabelige forsøg vedrørende effekter af efterafgrøder og organiske gødninger på kulstofbinding og jordfrugtbarhed.

ORDSTYRER

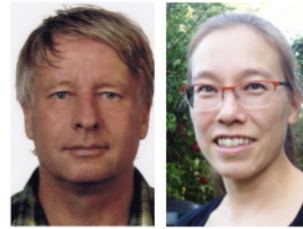
- ANDERS KNUDSEN, landmand, Traneholt, Møn.

BIODIVERSITET

F3

Integration af
landbrug og
natur til fremme
af biodiversitet

Sessionen går i dybden med økologiens helhedsorienterede tilgang, som er til gavn for variationen af liv såvel som for de nyttige organismer i landbrugsdriften. Bliv klogere på hvordan særindsatser i og omkring landbrugsarealer kan anses som essentielle værktøjer til at vende udviklingen fra tilbagegang til fremgang for biodiversiteten. Få desuden indsigt i den nyeste viden om, hvilke grundlæggende indsatser der skal til, når det kommer til markbiodiversitet og omlægning af arealer for at kunne nå EU's biodiversitetsmål.

Fotos:
Gerold Rahmann
Yoko Dupont

OPLÆGSHOLDERE

- GEROLD RAHMANN, professor og institutleder, Thünen Institutet, giver perspektiver på nytænkning af arealanvendelse og fremtidens landbrugsproduktion for fremme af biodiversiteten i og omkring landbrugsarealer med udgangspunkt i økologiens rammevilkår og principper (på engelsk).
- YOKO DUPONT, seniorforsker, Institut for Ecoscience, Aarhus Universitet, sætter fokus på, hvordan den igangværende forskning arbejder for at optimere og dokumentere effekten af tiltag til fremme af biodiversitet i landbrugslandskaber på tværs af dyrkede marker samt små og større arealer med natur.

ORDSTYRER

- SYBILLE KYED, landbrugs- og fødevarerpolitisk chef, Økologisk Landsforening.

PLANTER

F4

Fremtiden
for dansk-
producerede
bælgfrugter

En mere bæredygtig og grønnere landbrugssektor kræver ændringer i vores kost fra meget kød til større indtag af plante proteinkilder. Med den stigende interesse for lokalt producerede bælgplanter som fødevarer er det vigtigt at vide, hvilke sorter der kan dyrkes i Danmark, og hvilke der kan afsættes til fødevarereproducenter og forbrugere. Sessionen diskuterer perspektiverne for friske såvel som tørrede bælgfrugter.

Fotos:
Aarhus Universitet
Landbrug & Fødevarer

OPLÆGSHOLDERE

- JIM RASMUSSEN, seniorforsker, Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, opdaterer din viden om, hvordan vi fremmer dyrkningen af friske bælgplanter i Danmark – og hvilke sorter vi skal vælge, når det kommer hestebønner, ærter og sojabønner.
- AGNES QVORTRUP, sensoriker og seniorkonsulent, Landbrug & Fødevarer, gør dig klogere på smagen af danske bælgfrugter og forbrugernes præferencer på baggrund af viden fra spritnye sensoriske forsøg.

ORDSTYRER

- JESPER FOG-PETERSEN, specialkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

SMÅSKALA-
PRODUKTION

F5

Bedre vilkår
for småskala-
brug og
nicheproduk-
tion

Mindre jordbrug med specialafgrøder og eller -husdyr har ofte en lang række positive effekter for lokalområdet, som giver merværdi for både natur og mennesker: stor mangfoldighed af afgrødetyper, lokal afsætning, større tilgængelighed for kunder og lokalbefolkning samt sociale relationer. Rammevilkårene for jordbrug er imidlertid ikke tilpasset de behov for produktioner, småskalajordbrug har, men favoriserer især større produktionslandbrug. På dette møde vil vi drøfte, hvilke barrierer der i særlig grad hæmmer de mindre jordbrugs muligheder for at arbejde med specialproduktion, og hvad man kan gøre for at forbedre vilkårene for småskalaproducenter.

Fotos:
Mew
Ulrich Pinstrup

OPLÆGSHOLDERE

- JOHANNE SCHIMMING, landmand, Hegnholt, fortæller om de barrierer, hendes og andre små bedrifter møder i form af regler og tilskudsvilkår i forhold til småskalaproduktion af fjerkræ, grise og andre nicheproduktioner.
- ULRICH PINSTRUP, sektionsleder i Hygiejnegruppen, Fødevarestyrelsen, fortæller om, hvad Fødevarestyrelsen arbejder med i forhold til småskalavirksomheder, og hvad det betyder for mindre producenter af lokale produkter. Han vil tage forslag og erfaringer fra deltagerne 'med hjem' til Fødevarestyrelsen.

ORDSTYRER

- KIRSTEN LUND JENSEN, økologichef, Landbrug & Fødevarer.

KLIMA / KVÆG

G1

Midler til mindre metan fra økologisk kvæg

Over hele verden arbejdes der på højtryk for at gøre køer mere klimavenlige, så den økologiske ko kan reddes i klimakampen. I det konventionelle landbrug arbejdes der med bovær for at hæmme produktion af metan, men hvilke virkemidler kan vi forvente at få til den økologiske produktion – og hvad er perspektiverne i at anvende naturlige foderadditiver som metanhæmmere? Sessionen går desuden i dybden med, om afgræsning reducerer køers metanudledning, og hvilken rolle græsudbud, græskvalitet og antal timer på græs spiller for metanudledningen.

Fotos:
Aarhus Universitet
SEGES Innovation PS

OPLÆGSHOLDERE

- METTE OLAF NIELSEN, professor, ANIVET, Aarhus Universitet, deler ud af nyeste viden om perspektiverne i at anvende naturlige foderadditiver til reduktion af metan i den økologiske produktion.
- NICOLAJ INGEMANN NIELSEN, chefkonsulent, SEGES Innovation PS, fortæller om resultater fra undersøgelser af den metanreducerende effekt hos græssende køer.

ORDSTYRER

- MARTIN ØVLI KRISTENSEN, specialkonsulent, SEGES Innovation PS.

CIRKULÆRT
LANDBRUG

G2

Jordens mikroliv – indikator og mål for en sund dyrkningspraksis

Interessen for jordens indhold af svampe, bakterier, nematoder og andre mikroskopiske organismer er stigende blandt forskere, konsulenter og landmænd, der arbejder med jordens frugtbarhed. Ved hjælp af mikroskopet og DNA-analyser kan man følge sammensætningen af mikroorganismer i jorden og virkningen af forskellige dyrkningsmetoder. Det er et forskningsfelt i hastig udvikling, og analysemetoderne kan være nyttige redskaber i forbindelse med valg af bl.a. sædskifte, jordbearbejdning, gødningstype og afgrøde.

Mødet giver et indblik i, hvad man med mikroskop og DNA-analyse kan få af oplysninger om jordens mikrobielle liv, og hvordan viden om mikrolivet kan anvendes i praksis.

Fotos:
Jordkontakt.dk
Blue Room Production

OPLÆGSHOLDERE

- HANNE GUNDERSEN TAXBØL, agronom, Jordkontakt, fortæller om forskellige typer mikroorganismer og deres funktioner i jorden og viser, hvordan de ser ud i et mikroskop.
- TOVE MARIEGAARD PEDERSEN, specialkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, viser resultater af DNA-profiler af mikroorganismer fra 50 lokaliteter.

ORDSTYRER

- OLE ENGELLYST, rådgiver, Rådgivning by Engellyst.

BIODIVERSITET

G3

Kommunikation,
samarbejde og
målrettede
tiltag

Både nationalt og internationalt er der målsætninger om at fremme biodiversiteten i agerlandet, men der mangler tilgange og redskaber til at kunne løse de opstillede naturmål for landbruget. Hvordan skal vi få omsat teori og ambitioner til praksis? Som en del af løsningen kommer vi ikke uden om kommunikation, samarbejde og målrettede værktøjer for at lave konkrete handlingsplaner for at styrke biodiversiteten på bedrifterne.

Fotos:
Blue Room Production
Økologisk Landsforening

OPLÆGSHOLDERE

- BENT RASMUSSEN, specialkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, gør dig klogere på tankegangen bag projektet "Field Ecospace", som ligger til grund for et fremtidigt værktøj til opgørelse af marknatur på bedriftsniveau.
- TORSTEN WETCHE, mælkeproducent, Havnstrup, driver en gård med 120 køer og plads til natur og biodiversitet. Få indblik i hans strategiske baggrunde ift. at prioritere biodiversiteten og hans erfaringer og læringer som deltager i Thises bioskoler.

ORDSTYRER

- JENS PETER HERMANSEN, chefkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug.

PLANTER

G4

Den nyeste
viden om
dyrkning og
anvendelse af
lupiner

Lupiner er en afgrøde i fremgang, og der kommer hele tiden ny viden til. Den kan dyrkes lokalt, har et højt proteinindhold og kan både anvendes i en mere plantebaseret kost til mennesker og som foder til f.eks. malkekvæg. I denne session bliver vi præsenteret for den nyeste viden om dyrkning af økologisk lupin og erfaringerne fra de forskellige måder at anvende den på. En af de helt store anvendelsesmuligheder er som et lokalt dyrket substitut for sojabønnen, som mange landmænd i dag enten har eller ønsker at have udfaset.

Fotos:
Blue Room Production

OPLÆGSHOLDERE

- LARS EGELUND OLSEN, specialkonsulent, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, fortæller om dyrkning og anvendelse af lupin som fødevarer.
- IRENE FISKER, specialkonsulent ved Innovationscenter for Økologisk Landbrug fortæller om fordele og ulemper ved at anvende lupin som foder til malkekvæg.

ORDSTYRER

- FINN TANG, forperson for Mælkeudvalget, Økologisk Landsforening.

DET GODE
KONTROLBESØG
G5Det gode
kontrolbesøg
kommer ikke
af sig selv

Der er bred enighed om, at det statskontrollerede Ø-mærke er en klar fordel for at kunne sælge økologiske produkter og bevare troværdigheden. De årlige kontrolbesøg, anmeldte som uanmeldte, er en nødvendighed for at opretholde denne troværdighed. Det er dog ikke alle besøg, som fungerer godt, og hvis det fejler helt, kan det have alvorlige konsekvenser.

Derfor sætter denne session fokus på, hvordan alle parter kan medvirke til det gode kontrolbesøg, ligesom der kommer fokus på nogle af de punkter, som kontrollørerne oftest ser fejl på. For hvad kan du gøre før og under kontrolbesøget for at undgå anmærkninger?

Fotos:
Inger Anneberg
Blue Room Productions

OPLÆGSHOLDERE

- INGER ANNEBERG, antropolog emerita, Institut for husdyr- og veterinærvidenskab, Aarhus Universitet, trækker de gode pointer frem om at skabe det gode kontrolbesøg på baggrund af dansk, finsk og fransk forskning.
- BIRGIT INGVERSE, Innovationscenter for Økologisk Landbrug, præsenterer typiske overtrædelser og erfaringer i forhold til at skabe det gode kontrolbesøg.

ORDSTYRER

- STEN DISSING, Jarmstedgård, tidligere medlem af Kontaktudvalget og nuværende næstformand i Økologisk Landsforening.

PLENUM 3

Drivkraft og vedholdenhed – selv i kriser

DRIVKRAFT TIL NYE LØSNINGER

Kongressens tema er Drivkraft til nye løsninger. Mange økologer oplever stigende priser på nogle grundlæggende ressourcer og et vigende marked. Alligevel står økologiske landmænd frem som innovative, modstandsdygtige, og som nogle, der kæmper for en sag.

Asger Fredslund var udsendt for Sirius Patruljen og kan fortælle om de karakterstyrker, som man skal besidde for at klare sig i modgang, og når tingene tager en uventet drejning. Ofte er man få, der skal få det hele til at gå op i en højere enhed på en bedrift, og der skal man kunne udfordre den vante tankegang og træffe nogle hurtige, men kvalificerede beslutninger. Disse temaer løfter Asger op til et nyt niveau, med referencer til hans oplevelser i Grønland.

Foto:
Asger Fredslund

OPLÆGSHOLDER

- ASGER FREDSLUND, tidligere udsendt med Sirius Patruljen, deler, hvilke karakterstyrker der skal til for at finde nye løsninger i modgang.

ORDSTYRERE

- LOUISE KØSTER, forperson i Økologisk Landsforening, og HANS ERIK JØRGENSEN, formand for Økologisektionen i Landbrug & Fødevarer

FØLG MED OG LÆS MERE
PÅ OKOLOGI-KONGRES.DK

ØKOLOGI
kongres 2023

SPONSORER

guld

Thise
MEJERI MED PASSION

dlg

sølv

**Dansk
Cater**

M Å N S S O N

velas

DLF

HK HORNSYLD
KØBMANDSGAARD

N&S NIELSEN & SMITH
Sortsrepræsentant

bronze

dlr-kredit

MERKUR
ANDELSKASSE

**ØKOLOGI
HAVEN**

særlige
sponsorater

Danish Agro

Friland
Danish Cream

**VALSE
MØLLEN**
SIDEN 1839

Øllingegaard
Naturmælk
Det ægte danske smag

ARRANGØRER

Økologikongressen arrangeres af Innovationscenter for Økologisk Landbrug, Landbrug & Fødevarer og Økologisk Landsforening i samarbejde med ICROFS og Foreningen for Biodynamisk Jordbrug. Økologikongres 2023 er støttet af Fonden for Økologisk Landbrug.

STØTTET AF

Fonden for **økologisk landbrug**

**Innovationscenter
for Økologisk Landbrug**

Landbrug & Fødevarer
Sektor for Økologi

**ØKOLOGISK
LANDSFORENING**

ICROFS
Internationalt Center for Forskning
i Økologisk Jordbrug og FødevarerSystemer

**Foreningen for
Biodynamisk Jordbrug**